

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru ke sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů Mezinárodní politika v oblasti klimatu po kodaňské konferenci: „Okamžitá akce pro oživení celosvětového úsilí v oblasti změny klimatu“

KOM(2010) 86 v konečném znění

(2011/C 51/14)

Zpravodaj: **pan BUFFETAUT**

Dne 9. března 2010 se Evropská komise, v souladu s článkem 304 Smlouvy o fungování Evropské unie, rozhodla konzultovat Evropský hospodářský a sociální výbor ve věci

sdělení komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů – Mezinárodní politika v oblasti klimatu po kodaňské konferenci: Okamžitá akce pro oživení celosvětového úsilí v oblasti změny klimatu

KOM(2010) 86 v konečném znění.

Specializovaná sekce Zemědělství, rozvoj venkova, životní prostředí, kterou Výbor pověřil přípravou podkladů na toto téma, přijala stanovisko dne 31. srpna 2010.

Na 466. plenárním zasedání, které se konalo ve dnech 21. října 2010, přijal Evropský hospodářský a sociální výbor následující stanovisko 118 hlasy pro, 7 hlasů bylo proti a 3 členové se zdrželi hlasování.

1. Závěry

1.1 Kodaňská dohoda byla v prvním okamžiku příčinou velkého zklamání nad neschopností dosáhnout všeobecné dohody o cílech a opatřeních v oblasti boje proti globálnímu oteplování. Při bližším prozkoumání textu se můžeme domnívat, že tato dohoda zahrnuje kroky vpřed, a to nejen pokud jde o cíl omezit globální oteplování pod hodnotu 2 °C ve srovnání se stavem před industrializací, ale také proto, že umožnila dosáhnout pokroku v oblasti přenosu technologií a financování rozvojových zemí a uzavřít specifitější dohody o využívání půdy a lesnictví. Na její závěry je nyní třeba navázat a v příštím kole jednání v Cancúnu a Jihoafrické republice.

1.2 Je však těžké považovat tento pokrok za úspěch diplomacie Evropské unie. Diplomatické služby musí tedy zvážit změnu zaměření své strategie. Zřízení nové diplomatické služby v návaznosti na přijetí Lisabonské smlouvy by mohlo způsobit změnu vnitřní politické situace v Komisi. Náš jednostranný závazek snížit emise skleníkových plynů o 20 či 30 % do roku 2020 v každém případě neměl očekávaný dopad a neumožnil uzavřít závaznou dohodu. Máme ve skutečnosti velice pragmatické partnery, kteří nedůvěřují všemu, co představuje velká a zásadní prohlášení, z nichž se profilují nařízení a případná omezení, třebaže základní cíl udržet nárůst teploty pod 2 °C byl nakonec přijat.

1.3 Evropská unie neměla velký úspěch ani vliv na jednání v Kodani, částečně proto, že její ambice byly z pohledu mnoha jiných zemí příliš velké, aby se k nim v této fázi připojily, a částečně z důvodu určité skepse převládající u ostatních ohledně splnitelnosti evropských cílů. EU by se nyní měla zaměřit na konkrétní prostředky, jak dosáhnout cíle snížení

emisí uhlíku, které si sama stanovila, souběžně (či jako součást) obnovy své ekonomiky. Prokazatelný úspěch v tomto dvojím úsilí by posílil její důvěryhodnost a vliv při mezinárodních jednáních.

Evropská unie by měla zůstat věrná přijatým rozhodnutím, zejména v klimatickém a energetickém balíčku, přitom by však měla:

- se v souladu s návrhem ministrů životního prostředí Německa, Francie a Spojeného království zavázat k tomu, že v rané fázi posílí cíl snížení emisí CO₂ plánovaný do roku 2020 na 30 % místo současně stanovených 20 %, pokud to hospodářské a sociální podmínky umožní bez ztráty konkurenceschopnosti a pokud jej budou skutečně doprovázet nezbytná opatření a investice k jeho dokončení. Skutečnost, že z důvodu hospodářské krize emise v EU výrazně poklesly, není sama o sobě dostatečným důvodem, aby se usilovalo o výraznější snížení, jelikož při oživení hospodářství může znovu dojít k nárůstu emisí;
- zmobilizovat a koordinovat unijní a státní prostředky na výzkum v oblasti nových nízkouhlíkových technologií a v oblasti energetické účinnosti. Jde o to dosáhnout lepšího přidělování prostředků umožňujících zlepšení účinnosti a dokázat, že za politickými prohlášeními a právními normami se mobilizují prostředky nutné ke konkrétní činnosti. Za klíčové lze rovněž označit zajištění úzké spolupráce mezi výzkumnými a hospodářskými subjekty, jako jsou průmysl a zemědělství, aby bylo možné slibné technologie rychle uvádět na trh;

- komunikovat skromněji, abychom na naše partnery nepůsobili dojemem, že jim chceme vnutit evropský model prezentovaný jako příkladný;
- v očekávání celosvětové dohody soustředit diplomatické úsilí na dohody více odvětvové: dohodu o využívání půdy a lesů, přenosu technologií (je nutné dohlížet, abychom neztratili naše konkurenční výhody v této oblasti), systému monitorování a hodnocení závazků, finanční podporu a způsob přidělování finančních prostředků. Mezinárodní konference o klimatu a lesích, která se konala v Oslu v květnu tohoto roku, je dobrým příkladem úspěšného postupu;
- s podporou členských států rozvíjet aktivní diplomatická jednání se Spojenými státy americkými, Ruskem a skupinou BASIC, neboť žádná celosvětová dohoda není možná bez Spojených států a dalších velkých zemí;
- být hnací silou při dvoustranných či mnohostranných jednáních mimo rámec OSN se záměrem připravit celosvětovou dohodu. Při tom všem by měl být kladen důraz na transparentnost, aby se jisté státy neobávaly, že jim jsou vnučována již hotová řešení;
- s ohledem na rozsáhlé investice do „zelené“ ekonomiky, jež odsouhlasila Čína, Spojené státy či Jižní Korea, je zapotřebí vést ambiciózní evropské politiky, pokud chceme být hnací silou ekonomiky zítřka a pokud nechceme ztratit naše konkurenční výhody a stát se závislými na patentech, know-how a technologiích, které vlastní jiní. Cíle snížení emisí mohou představovat užitečný nástroj, avšak samotné nebudou dostačující pro získání technologického pokroku nezbytného pro skutečný udržitelný rozvoj.

1.4 Na podporu svého diplomatického úsilí by Evropská unie měla rovněž zmobilizovat organizovanou občanskou společnost, aby se v povědomí veřejnosti zakotvila nutnost změnit orientaci naší společnosti na menší plýtvání přírodními zdroji, větší využívání obnovitelných zdrojů a zaujímání osobních postojů prospěšnějších pro společnost.

2. Úvod

2.1 Závěr kodaňského summitu vyvolal různorodé a protichůdné reakce.

2.2 Pro některé státy a účastníky jednání je Kodaňská dohoda prvním povzbudivým krokem, jelikož ji schválila řada států, mimo jiné Čína, Indie a Spojené státy, a také proto, že byl schválen cíl udržet nárůst teploty pod 2 °C ve srovnání se stavem před industrializací. Pro jiné účastníky však byla velkým zklamáním, neboť nebyla přijata žádná konkrétní dohoda

o opatřeních, jež umožní dosáhnout tohoto cíle, ani o rozdělení závazků mezi jednotlivé země.

2.3 Úroveň národních ambicí a závazků obsažených v dohodě byla rovněž zklamáním, o čemž svědčí fakt, že dobrovolné státní cíle pro snížení emisí skleníkových plynů, jež byly v návaznosti na tuto dohodu předloženy, rovněž neodpovídají tomu, co bude zapotřebí k udržení nárůstu teploty pod 2 °C, a závazkům, ve které EU a další doufali.

2.4 Konference byla jednoznačně diplomatickým zklamáním pro Evropskou unii a zejména pro Komisi. Zejména oznámení našeho jednostranného závazku snížit do roku 2020 emise CO₂ o 20 %, případně o 30 %, nemělo žádoucí diplomatickou účinnost, tedy nepřimělo další vyspělé země k přijetí podobných závazků a rozvojové země k předložení konkrétních závazků. Je tedy třeba zanalyzovat důvody neúspěchu diplomatické strategie Evropské unie a uvažovat, jak ji přeorientovat, aby se stala efektivnější.

3. Pragmatičtější a skromnější postup

3.1 Třebaže vztahy mezi Spojenými státy a Čínou jsou komplikované, zdá se, že Kodaňská dohoda je ve skutečnosti dohodou mezi Spojenými státy a státy tvořícími skupinu BASIC (Brazílie, Jižní Afrika, Indie a Čína).

3.2 Z toho lze vyvodit několik závěrů:

— mnohé země s rozvíjející se ekonomikou i Spojené státy a některé další vyspělé země stále ještě přikládají větší význam zachování (či obnově) svého krátkodobého hospodářského růstu před omezováním oteplování klimatu (přestože nekontrolovatelné oteplování by ve střednědobém horizontu mohlo způsobit mnohem větší škody všem ekonomikám, nedojde-li ke snížení emisí skleníkových plynů). Tato skupina zemí bude možná i v nadcházejících několika letech dominantním hlasem při určování hranic ambicí, pokud či dokud je kombinace nových událostí souvisejících s klimatem či ještě pádnější vědecké důkazy nebo narůstající tlak na omezené zdroje fosilních paliv nepřimějí k zásadnější změně přístupu k této problematice. EU bude muset svou strategii přizpůsobit této nové celosvětové rovnováze sil;

— americký přístup spočívá více na víře v pokrok vědy a techniky a je spíše pragmatický, nežli regulační; Spojené státy (a Čína) jasně hodlají v příštích několika letech zaměřit své hlavní úsilí na vybudování prestižních nízkouhlíkových odvětví budoucnosti. Evropa musí alespoň stejně odhodlaně usilovat o transformaci své ekonomiky na nízkouhlíkovou;

— rozvojové země nebo země s rozvíjející se ekonomikou se rovněž obávají, aby horlivost rozvinutých zemí nebyla pouze skrytým prostředkem, jak zbrzdít či zpomalit jejich rozvoj, tím spíše, že rozvinuté země ani zdaleka nesplňují své vyhlášené cíle.

Pokud Evropská unie, která chce být příkladem, nedokáže přesvědčit zbývající část světa o správnosti svého postupu, je to bezpochyby proto, že se příliš spoléhala na abstraktní výpočty cílů snížení emisí, jež jsou od každého zapotřebí, a na svůj stále nedokonalý systém obchodování s uhlíkem, a dosud nečinila dostatečně praktické kroky, aby prokázala splnitelnost takových cílů dostatečnými investicemi do výzkumu, inovací a transformačních technologií umožňujících rozvoj nové nízkouhlíkové a energeticky účinnější ekonomiky pro sebe a pro ostatní. Můžeme doufat, že strategie Evropa 2020 bude v této souvislosti užitečným nástrojem. Musíme být schopni prokázat, že rychlý přechod na nízkouhlíkovou ekonomiku v Evropě je v praxi úspěchem, který nám poskytne rostoucí konkurenční výhodu, pokud ostatní neudělají totéž. To bude pro svět mnohem pádnější motivací než ponuré řeči o zdánlivě příliš náročných cílech, zátěži spojené s jejich plněním a morálním významu sdílení zátěže.

3.3 Za těchto okolností bychom neměli upírat veškeré naše naděje v mezinárodním kontextu na dosažení konečné dohody ve všech bodech před koncem roku 2011. Bylo by lépe nemít žádnou konečnou dohodu, než mít dohodu obsahující nedostatečné cíle, která by podporovala nezájem o vyhrocující se klimatickou hrozbu. Lepším přístupem by bylo prezentovat takové nedostatečné cíle jako dočasné či přechodné opatření v duchu „lepší něco nežli nic“, v očekávání vhodnější dohody s přísnějšími cíli v pozdější fázi, až některé významné země a skupiny učiní větší pokrok směrem k nízkouhlíkové ekonomice a budou schopny se zodpovědně zavázat ke splnění ambicióznějších a odpovídajících cílů a vyvíjet nátlak na ostatní, aby učinily totéž.

3.4 Do té doby by však možnost trvajících absence všeobecné dohody neměla mezinárodnímu společenství bránit v tom, aby se krok za krokem pokračovalo v konkrétních jednáních a v činnosti v oblasti odvětvových dohod např. o lesnictví, energetické účinnosti, přenosu technologií, finančních příspěvcích, či ve spolupráci v oblasti elektrických vozidel. Dohoda z Oslo o tropických pralesích z května tohoto roku navazuje na mezinárodní konferenci o klimatu a lesích a je dobrým příkladem úspěšného postupu. Dala vzniknout partnerství, jež sdružuje devět zemí poskytujících pomoc (Norsko, Spojené státy, Francie, Německo, Švédsko, Spojené království, Dánsko, Japonsko a Austrálie) s Evropskou unií a čtyřicetkou zemí s intenzivním lesnictvím. Cílem tohoto nového partnerství je neprodleně zřídit finanční mechanismus na pomoc státům, které chrání své lesy. Na období 2010–2012 byly schváleny závazky v hodnotě 4 miliard dolarů. Mechanismus snižování emisí z odlesňování a znehodnocování lesů (REDD) pomocí valorizace lesů tak dostal nový impuls.

3.5 Tento přístup bychom mohli shrnout větou: „méně řečí, více činů“. Jedná se o skromnější postoj, nikoli však v cílech, ale ve způsobu prezentace.

3.6 Je zapotřebí provádět Kodaňskou dohodu v její současné podobě, aby se stala výchozím bodem pro vytvoření všeobecné dynamiky a nebyly přijímány pouze ideologické pozice. Je naopak nutné navrhnout konkrétní projekty a spojit skupiny zemí, jež budou připraveny investovat do různorodých projektů. Tímto způsobem bychom se mohli pokusit zabránit přeměně Kjótských dohod na posvátný mýtus, ačkoli nesmíme opomíjet přání mnohých rozvojových zemí, aby klíčové prvky kjótského přístupu zůstaly zachovány.

3.7 Kromě otázky zemí s rozvíjející se ekonomikou je velmi důležitá otázka zemí chudých. Nesmíme dopustit, aby si myslely, že boj proti změně klimatu má za cíl učinit je závislými. Musí být zachovány hlavní směry v oblasti spravedlnosti a klimatu, aby byl prokázán závazek a dobrá vůle bohatých zemí.

3.8 Finanční dohoda z Kodaně by proto měla být dodržována a rychle doplněna o čerstvé finanční závazky. Příspěvek EU byl stanoven na 2,4 miliardy EUR ročně na období 2010–2012. Je tedy třeba, aby bylo toto financování co nejrychleji provedeno. Co se týká Spojených států, je zřejmé, že dodrží své finanční závazky, pouze pokud tak učiní také Čína a Indie, zejména pokud jde o systém měření, kontroly a ověřování.

4. Abychom věděli, co dělat, je třeba vědět, kde začít. Jaká je tedy skutečná povaha Kodaňské dohody nad rámec přijímání ideologických a politických pozic?

4.1 Mezinárodní debata o změně klimatu v posledních 20 letech vychází z vědecké činnosti Mezivládního panelu pro změnu klimatu (IPCC), v němž jsou sdruženi přední vědci ze všech relevantních oborů a ze všech částí světa ke zkoumání a hodnocení jevů prokazujících změnu klimatu způsobenou lidskou činností a její důsledky. Hodnocení IPCC v průběhu let dokazují trvale rostoucí úroveň vědecké jistoty a konsenzu o realitě změny klimatu způsobené činností člověka a o jejich důsledcích.

4.2 Naneštěstí byly zjištěny určité procesní nedostatky v některých činnostech IPCC poslední doby; této skutečnosti se chytla média a profesionální skeptikové, kteří se v době konání kodaňské konference pokoušeli šířit pochybnosti o důkazech a důvodech pro urychlená opatření v oblasti změny klimatu. IPCC samozřejmě musí zlepšit své postupy tak, aby jeho činnost byla plně transparentní a aby všechny důkazy a závěry byly podrobeny důkladné odborné recenzi podle doporučení nedávné zprávy Meziakademické rady.

4.3 Žádná z recenzí IPCC nezpochybnila jeho základní závěry a přes procedurální chyby se zdá, že setrvale sílí mezinárodní vědecký konsenzus o reálné změně klimatu a jejich příčinách. Vlády ze všech částí světa zůstávají přesvědčeny o tomto základním problému a v Kodaňské dohodě se zavázaly ke splnění cíle udržet růst globální teploty pod hranicí 2 °C. EHSV silně podporuje tento závěr a toto vyjádření politické vůle.

4.4 Kodaňská dohoda rovněž vytváří rámec pro registraci státních závazků na snížení emisí skleníkových plynů a plánů k jejich dosažení. Od skončení kodaňské konference poskytla řada zemí podrobnosti o svých současných plánech a závazcích. To je užitečné jako znamení určitých činností, jež byly v mnoha částech světa podniknuty nebo navrženy. Dosud učiněné závazky by však nestačily k tomu, aby svět dokázal udržet růst teploty pod 2 °C. Dokonce i v nejlepším případě by stávající závazky rozvinutých zemí vedly jen k 18 % snížení do roku 2020, což neodpovídá ani nejnižšímu odhadu IPCC, podle něž je do tohoto roku zapotřebí 25–40 % snížení. EHSV se domnívá, že by EU měla přistoupit k jednáním na mezinárodní úrovni, a to z toho důvodu, že současné národní závazky mohou být považovány za pouhý výchozí bod, a měla by usilovat o upřesnění a zpřísnění těchto závazků, kdekoliv to bude možné.

4.5 Postupu OSN v podobě, v jaké fungoval až do současnosti hrozí, že zabředne v bludném kruhu. Jiné orgány či jiné systémy mnohostranných jednání mohou být v první fázi bezpochyby významné: G20, mnohostranné dohody atd., které budou moci dát nový impuls jednáním OSN tím, že navrhnou pevnější a realističtější základ pro tato jednání. V žádném případě nejde o to, aby nahradily OSN, ale aby byly využity na přípravu dohod opatřených pečeti OSN. Je třeba dospět ke konkrétním dohodám a přeměnit je ve skutečnost a politická opatření, třebaže by tyto dohody pokrývaly jen jeden aspekt problematiky týkající se změny klimatu a inovací v oblasti čisté či nízkouhlíkové energie. V této souvislosti by Evropská unie mohla hrát klíčovou roli při zajišťování transparentnosti jednání a rozvoji aktivní diplomacie vůči rozvojovým zemím a malým národům.

4.6 V tomto ohledu bude nutné pozorně sledovat konkrétní provádění závazků přijatých státy v rámci Kodaňské dohody a také čínský pětiletý plán a případné americké právní předpisy.

4.7 To musí vést Evropskou unii, k přezkumu jejího postoje, zejména toho aspektu, jež budí dojem, že chce prosadit závaznou dohodu ve stejném duchu, jako je ta, ke které se sama zavázala. Dále můžeme diskutovat o povaze takovéto dohody. Závazná dohoda předpokládá možnost vymáhání takového závazku, ale je zřejmé, že nedisponujeme prostředky a že naši partneři tento závazek nechtějí. Bylo by tedy bezpochyby vhod-

nější hovořit o dohodě obsahující přesné a kontrolovatelné povinnosti.

4.8 Je zřejmé, že řada velkých zemí není doposud ochotna přijmout závaznou dohodu ohledně všeobecných cílů. V rámci postupu „krok za krokem“ by diskuse o přesných a kontrolovatelných povinnostech byla bezpochyby pro tyto země přijatelnější.

4.9 Je jisté, že bude zapotřebí uzavírat konkrétnější a techničtější dohody v jednotlivých odvětvích. Sem patří dohody o spolupráci v oblasti vědy a výzkumu a samozřejmě dohody v oblasti přenosu technologií a pomoci méně rozvinutým zemím, přičemž je třeba respektovat jejich svrchovanost a zajistit dobré využití vyčleněných prostředků a pomoci.

5. Jak v tomto ohledu efektivně připravit konferenci v Cancúnu?

5.1 Evropa především potřebuje zavést pořádek ve vlastních řadách a prokázat, jak lze z rychlejšího přechodu na udržitelnou a nízkouhlíkovou společnost učinit hospodářský úspěch. V současné době existuje riziko, že se zpomalí programy zaměřené na rozšíření obnovitelné energie a podporu energetické účinnosti ve všech oblastech, a riziko, že naše nová inovující průmyslová odvětví budou zaostávat vůči zahraniční konkurenci, která je značně podporována v Číně, Jižní Koreji a dalších zemích. Evropa potřebuje silnější opatření za účelem stimulace našich klíčových nízkouhlíkových odvětví a investic do těchto odvětví, což je nutné k tomu, aby si ve světě udržela konkurenceschopné postavení. Tato oblast by měla mít zvláštní podporu v rámci provádění strategie Evropa 2020 a plánů obnovy jednotlivých států.

5.2 Komisařka pro opatření v oblasti klimatu a ministři životního prostředí Německa, Francie a Spojeného království doporučili, aby se EU jednostranně zavázala k tomu, že v rané fázi posílí cíl snížení emisí CO₂ plánovaný do roku 2020 na 30 % místo současně stanovených 20 %, především pro to, aby vznikla politická vůle a závazek přijmout nezbytná opatření a vydat nutné investice do obnovitelných zdrojů energie a energetické účinnosti. Podle názoru EHSV skutečnost, že z důvodu hospodářské krize emise v EU výrazně poklesly, není sama o sobě dostatečným důvodem, aby se usilovalo o výraznější snížení, jelikož při oživení hospodářství může znovu dojít k nárůstu emisí. EHSV by přechod k cíli 30 % snížení podpořil, pokud to hospodářské a sociální podmínky umožní bez ztráty konkurenceschopnosti a pokud jej budou skutečně doprovázet nezbytná opatření a investice k jeho dokončení. EU musí být především důvěryhodná. Cíle na snížení emisí CO₂ musí být ambiciózní, ale zároveň musí být skutečně plněny.

5.3 Z mezinárodního hlediska je důležité, aby byly vykonány intenzivní přípravné práce v rámci orgánu jako G20, který seskupuje země produkující 90 % emisí, a byly tak stanoveny základy předběžné dohody. Do činnosti OSN budou poté začleněny výsledky diplomatických jednání. Tento postup by měl být transparentní a měl by co nejlépe sdružovat nejméně rozvinuté země.

5.4 Poté je třeba v rámci OSN přejít k méně složitým jednáním. Jak je nám známo, kodaňská jednání byla velmi složitá a odehrávala se v rámci šesti zasedání, často souběžně.

5.5 Je jednoznačně zapotřebí uchýlit se k zjednodušenému jednání a v případě potřeby upustit od odkazu na Kjótský protokol, který v každém případě pokrývá pouze 30 % emisí. To musí být samozřejmě předloženo a vysvětleno diplomatickým způsobem, aniž by vznikl dojem, že státy produkující nejvíce emisí hledají způsob, jak se oprostít od povinností tím, že je přesunou na ostatní.

5.6 Bylo by zapotřebí zaměřit se na klíčové prvky: omezení a snížení emisí s jasnými cíli, vědecká, technická a finanční pomoc méně rozvinutým zemím, monitorování dohod z minulosti, konkrétní problematika odlesňování. To vše musí probíhat bez přílišného uzavření se do složitých systémů právních předpisů, což může některé odradit a zapříčinit tak neúspěch jednání.

5.7 EHSV rovněž souhlasí s konkrétními cíli jednání uvedenými v odstavcích 3.2 a 3.3 sdělení Komise orientovanými na vytvoření solidního a transparentního rámce pro vykazování emisí a výkonů, na mobilizaci financování „rychlého startu“ pro blízkou budoucnost a zajištění dlouhodobého financování pro rozvojové země, na rozšíření a posílení mezinárodního trhu s uhlíkem a reformu mechanismu čistého rozvoje, který v současnosti uspokojivě neplní své cíle.

5.8 Sdělení o mezinárodní politice v oblasti klimatu obsahuje naopak vhodnější a realističtější návrhy. Komise tedy oprávněně trvá na nutnosti provádět Kodaňskou dohodu. Zdůrazňuje „udržitelné“ zaměření strategie Evropa 2020, jež definuje udržitelný růst jako ústřední prioritu vize pro Evropu, jež má být efektivní v oblasti zdrojů, vytvářet nová zelená pracovní místa a dávat značný impuls energetické účinnosti a bezpečnosti.

5.9 Zároveň zdůrazňuje, jak je důležité přistoupit k definování systému monitorování, vykazování a ověřování, avšak víme, že tento bod byl předmětem velkých potíží během jednání, zejména s Čínou. Bude tedy třeba nalézt jasný a transparentní rámec, který nezpochybňuje národní nezávislost a důstojnost. Evropská unie by mohla hrát roli při navrhování metod zavádění nástrojů měření a kontroly zainteresovaným třetím zemím.

5.10 Musí být co nejrychleji provedena bezprostřední finanční ustanovení stanovená Kodaňskou smlouvou. To by bylo nejlepším prostředkem, jak dokázat dobrou víru rozvinutých zemí vůči zemím rozvojovým, popřípadě s podporou již existujících iniciativ.

5.11 Co se týká dlouhodobého financování, Komise se domnívá, že by bylo možné využít různé typy prostředků:

— ty, které vytvoří mezinárodní trh s uhlíkem, který byl však doposud značným zklamáním, protože jednak není celosvětový a jednak se jedná o umělý trh, kde CO₂ nemá žádnou reálnou hodnotu, a který by se mohl zvrhnout ve spekulativní trh s „povolenkami“;

— příspěvky z mezinárodní námořní a letecké dopravy;

— veřejné finance, neboť každý zná stav veřejných financí členských států.

V tomto ohledu a navzdory potížím je zachování a udržení našich finančních závazků také zárukou důvěry ve vztahu ke třetím zemím, a zejména těm nejchudším. Zbývá velmi náročný problém týkající se kritéria použitého za účelem poskytnutí těchto fondů, ocenění vhodnosti projektů a jejich úspěšné dokončení.

5.12 Je rovněž třeba zvýšit úsilí ve výzkumu a vývoji v oblasti obnovitelných zdrojů energie a podporovat energetickou účinnost, ať již z pouhého důvodu ubývání kapalných a plyných fosilních zdrojů (ropa a zemní plyn). Jde o to, dosáhnout lepšího přidělování prostředků umožňujících zlepšení účinnosti a dokázat, že za politickými prohlášeními a právními normami se mobilizují prostředky nutné ke konkrétní činnosti. Je velmi znepokojivé, že projekty natolik zásadní pro budoucnost jako Galileo nebo ITER jsou konfrontovány s chronickými problémy financování.

5.13 Na podporu svého diplomatického úsilí by Evropská unie měla rovněž zmobilizovat organizovanou občanskou společnost, aby se v povědomí veřejnosti zakotvila nutnost

změnit orientaci naší společnosti na menší plýtvání přírodními zdroji, větší využívání obnovitelných zdrojů a zaujímání osobních postojů prospěšnějších pro společnost.

V Bruselu dne 21. října 2010.

předseda
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Staffan NILSSON
